

3. Protocolen en reglementen
3.1.1 VE Beleid
Datum 3 februari 2016
Versie 4
Blad 1 van 11

VE BELEID
februari 2016

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 2 van 11

INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	DE DOELGROEP	3
3.	DE VE-PEUTERSPEELZAAL	3
4.	TAALNIVEAU VAN DE PEUTERLEIDSTERS	4
5.	OPBRENGT GERICHT WERKEN	4
6.	COACHING ON THE JOB: DE HBO-COACH	4
7.	DE SAMENWERKING MET DE BASISCHOOL	5
8.	HET OVERDRACHTSFOMULIER	5
9.	KWALITEITSSYSTEEM VE	5
10.	DE ONDERWIJSINSPECTIE	6
11.	VE –THUIS	6
12.	PILOT 0	6
13.	OBSERVATIESYSTEEM EN CITO-TOETSEN	6
14.	INDIVIDUEEL ACTIEPLAN	7
	GERAADPLEEGDE LITERATUUR	7
	Bijlage 1	8

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 3 van 11

1. INLEIDING

Peuterspeelzaalwerk Heerlen (PWH) is de gemeentelijke instelling voor peuterspeelzaalwerk. Kerndoelstelling is om zoveel mogelijk kinderen een kansrijke start te bieden op de basisschool. Derhalve is het van groot belang om zo vroeg mogelijk te starten met een educatief programma, dat wil zeggen in de voorschoolse fase. VVE wordt dan ook sinds 2002 uitgevoerd op de Heerlense peuterspeelzalen (in samenwerking met de basisscholen). VVE is ontwikkelingsstimulering en educatie voor jonge kinderen van 2,5 tot 6 jaar, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten die verwerkt zijn in kwaliteitseisen en programma's. In januari 2016 wordt in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid een VVE-programma uitgevoerd in 19 van de 22 peuterspeelzalen.

2. DE DOELGROEP

Peuters van 2,5 tot 4 jaar met een leerlinggewicht en/of die behoefte hebben aan stimulering van de ontwikkeling op het gebied van spraak/taal, rekenen, sociaal-emotioneel en/of motoriek (JGZ-indicatie) vormen de doelgroep van VE.

De Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar van Meander Groep Zuid-Limburg signaleert en indiceert de doelgroep peuters vanaf de leeftijd van 1,8 jaar. De JGZ informeert de gemeente over de doelgroep-peuters met behulp van het toeleidingsformulier voorschoolse educatie.

Peuterspeelzaalwerk Heerlen legt vervolgens bij de ouders een huisbezoek af om hen te stimuleren hun peuter deel te laten nemen aan voorschoolse educatie.

3. DE VE-PEUTERSPEELZAAL

De gemeente zorgt ervoor dat het aantal plaatsen voorschoolse educatie minimaal gelijk is aan het aantal doelgroep peuters. De plaatsen zijn toegankelijk voor zowel doelgroep peuters als niet-doelgroep peuters, waardoor heterogene groepen worden gewaarborgd. De doelgroep peuters hebben voorrang bij plaatsing in een groep met een aanbod van een VE-programma. PWH zalen zijn geografisch verspreid over alle wijken en er wordt in alle impulsgebieden voorschoolse educatie aangeboden. Er zijn in totaal 35 groepen voorschoolse educatie. Het bereik VVE is 55% van alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar. PWH voldoet aan de eisen van de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Bovendien voldoet PWH aan het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Te weten:

- De voorschoolse educatie wordt ten minste 40 weken per jaar voor ten minste 4 dagdelen per week aangeboden aan alle peuters van 2,5 tot 4 jaar. De ouders betalen slechts voor 2 dagdelen.
- Er wordt een erkend integraal programma gebruikt dat zich richt op de ontwikkelingsdomeinen taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling. In PWH peuterspeelzalen wordt gewerkt met de VE-programma's Piramide en Speelplezier. Nadere informatie over de beide programma's is opgenomen in het Pedagogisch Beleid van PWH.
- Op een VE-groep van maximaal 16 peuters staan 2 geschoolde peuterleidsters. De peuterleidsters hebben ten minste een opleiding gevolgd op PW3 niveau en zijn ten minste geschoold conform de eisen in het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Dit betekent dat VE-leidsters geschoold zijn in een VE-programma of een cursus in het kader van

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 4 van 11

Versterk hebben gevolgd. Tevens worden de VE-leidsters middels het jaarlijks op te stellen scholingsprogramma bijgeschoold. Met ingang van het schooljaar 2014-2015 is VE opgenomen in het curriculum van de MBO opleiding. Afgestudeerden voldoen dan aan de eisen conform Besluit basisvoorwaarden Kwaliteit voorschoolse educatie. Op dit moment moet PWH zelf zorgdragen via externe en interne mogelijkheden voor de opleiding van nieuw aangestelde leidsters die geen VE-bevoegdheden hebben. PWH beschikt intern over een trainer van de methode Piramide en twee trainers voor de methode Speelplezier.

4. TAALNIVEAU VAN DE PEUTERLEIDSTERS

In januari 2016 beschikte na toetsing ten minste 71% van de leidsters over het taalniveau 3F. In 2016 moet tenminste 85% van de leidsters die niet over het gewenste niveau beschikken aan het 3F niveau voldoen.

5. OPBRENGST GERICHT WERKEN

De peuterleidsters zijn in 2015 met een training Opbrengst Gericht Werken gestart. In 2016 loopt deze training door.

6. COACHING ON THE JOB: DE HBO-COACH

Met ingang van februari 2013 zijn een 6-tal HBO-coaches aangesteld die de leidsters ondersteunen. Er is bruto 4 uur per week beschikbaar voor elke VE-groep. Deze coaches hebben een Pabo-opleiding (4), een HBO-pedagogiek opleiding (1) of Pabo- en HBO-pedagogiek (1).

De taken/speerpunten van deze coaches zijn als volgt:

- Het verhogen van de interne kwaliteit van het VE-programma o.a. door het coachen van didactische vaardigheden met betrekking tot het uitvoeren van activiteiten, het verbeteren van themaplanningen, inzichten in de methodes Speelplezier/Piramide, en het werken met een dagplanningsformulier.
- Het ondersteunen bij het kindvolgsysteem en opbrengstgericht werken:
 - o observatielijsten
 - o warme overdracht
 - o individueel actieplan
 - o groepsplannen
 - o tutorplannen.
- Ondersteuning bieden bij het versterken van de samenwerking peuterspeelzaal/basisschool:
 - o warme overdracht
 - o koppeloverleg
 - o onderwijsinspectie (speerpunten)
 - o afstemmen van de samenwerking met elkaar (interne audits)
- Het verbeteren van de ouderbetrokkenheid:
 - o activiteiten t.b.v. het voorlezen
 - o meeloopochtenden voor ouders in peuterspeelzaal

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 5 van 11

- o regelmatig 10 minuten gesprekken voeren
- o VE Thuis

De coaches hebben in samenwerking met de peuterleidsters een ontwikkelplan met tijdspad opgesteld. De ontwikkelplannen kunnen verschillen. De formulieren o.a. dagplanningsformulieren die de coaches hebben ingevoerd zijn terug te vinden in de werk cd's van de Piramidemethode.

De VE-coaches hebben een training coachingsvaardigheden door middel van video-interactiebegeleiding en opbrengstgericht werken gevolgd.

7. DE SAMENWERKING MET DE BASISCHOOL

Peuterspeelzaal en basisschool vormen samen een koppel. Fysiek zijn de meeste peuterspeelzalen gehuisvest in een basisschool. Dit komt de samenwerking ten goede. Minimaal 4 keer per jaar vindt er een koppeloverleg plaats. De basisschool beschikt over een VE-coördinator die hiertoe het initiatief neemt. In het koppeloverleg worden de volgende zaken besproken en afgestemd. Op onderdelen is het afstemmen van zaken nog in ontwikkeling:

- het aanbod/programma's
- het pedagogisch/didactisch klimaat
- het educatief handelen
- de ontwikkeling, begeleiding en zorg
- de interne kwaliteitszorg
- de doorgaande lijn
- het ouderbeleid
- de resultaten

8. HET OVERDRACHTSFORMULIER

Alle peuterspeelzalen, ook de niet VE-zalen, werken met het voor de gehele gemeente Heerlen geldende overdrachtsformulier.

Het Overdrachtsprotocol beschrijft de afspraken die gemaakt zijn met betrekking tot het handelen. Deze voldoet aan de Wet bescherming persoonsgegevens. Het overdrachtsformulier is het instrument voor de overdracht van de gegevens. De VE-peuterspeelzaal en de ontvangende basisschool binnen het koppel hebben afspraken gemaakt over een warme overdracht. De overdracht vindt plaats in aanwezigheid van de ouders. Als kinderen naar een basisschool gaan die geen deel uitmaakt van het koppel worden de gegevens, observaties, toetsen, gegevens van instanties en overdrachtsformulier, alleen overgedragen aan de basisschool als ouders hier toestemming voor geven.

Het overdrachtsprotocol is te vinden in het digitale systeem Eduscope.

9. KWALITEITSSYSTEEM VE

Binnen de werkgroep OAB is de aanzet gegeven om te komen tot een kwaliteitssysteem VE. Het model interne audit voor basisscholen en peuterspeelzalen is voorgesteld. Er zijn een tweetal pilots uitgevoerd. Alle koppelscholen zullen een interne audit gaan uitvoeren. De VE-coaches van PWH hebben een belangrijke begeleidende rol.

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 6 van 11

10. DE ONDERWIJSINSPECTIE

In 2011 heeft de Onderwijsinspectie alle VE-locaties (de koppels) bezocht. Daaruit bleek dat de locaties binnen de gemeente Heerlen én de gemeente Heerlen zelf voldoende resultaten hadden geboekt vergeleken met de landelijke resultaten. De inspectierapporten zijn terug te vinden op de site van PWH. In 2013 is er op 3 VE locaties (koppels) een steekproef uitgevoerd. Alle andere locaties hebben een uitgebreide vragenlijst ingevuld. Ook nu weer bleek dat er goede resultaten geboekt zijn. In 2016 zullen enkele onderdelen, die nu nog niet voldoende waren, wederom geïnspecteerd worden. De onderdelen ouderbetrokkenheid, zorg en afstemming pedagogisch/didactisch klimaat dienen dan nog verder te zijn ontwikkeld.

11. VVE THUIS

Alle VE zalen bieden het programma VE Thuis aan ouders aan.

De peuterleidsters hebben een training gevolgd om de cursus met de ouders te kunnen uitvoeren. Door VE-Thuis gaan ouders thuis met hun peuter activiteiten doen. Deze activiteiten sluiten aan bij VE-programma's zoals Piramide. Hierdoor kunnen woorden, begrippen en andere leerinhouden zowel op de peuterspeelzaal als thuis aan de orde komen. (2 leidsters per zaal)

VE-Thuis wil de onderwijskansen van peuters vergroten door:

- het bevorderen van hun taal en denkontwikkeling, met accent op het vergroten van de woordenschat;
- het bevorderen van een ondersteunende rol en stimulerend gezinsklimaat.

Bij ieder thema organiseert de peuterspeelzaal een ouderbijeenkomst. hierin wordt het themaboekje aan de ouders overgedragen; de activiteiten van VE-Thuis worden toegelicht en voorgedaan.

Al doende komen de ontwikkelingen van het kind en de omgang (interactie) tussen ouder en kind aan de orde. Vervolgens gaan de ouders thuis met hun kind spelen, praten en voorlezen.

Alle deelnemende peuterspeelzalen beschikken over de materialen om het programma te kunnen uitvoeren. De ouders ontvangen ook materialen.

12. PILOT 0. STARTGROEPEN PEUTERS

Pilot 0 is een experiment dat plaatsvindt in 30 gemeentes verspreid door heel Nederland waaraan peuterspeelzaal Pino samen met de Paulusschool deelneemt.

De peuters komen niet 4 maar 5 dagdelen naar de peuterspeelzaal. Onder begeleiding van een peuterleidster en een leerkracht van het basisonderwijs wordt het programma Piramide aangeboden gekoppeld aan opbrengstgericht werken.

13. OBSERVATIESYSTEEM EN CITO-TOETSEN

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 7 van 11

De peuterspeelzalen die werken met Piramide en Speelplezier werken allen (ook de niet VE-zalen) met het Cito observatiesysteem.

Drie keer in de periode dat een kind de peuterspeelzaal bezoekt wordt het observatieformulier ingevuld. De eerste keer 3 maanden nadat het kind gestart is op de peuterspeelzaal. De derde keer ongeveer 2 maanden voordat het kind naar de basisschool gaat. De tweede observatie vindt plaats tussen de eerste en de derde observatie.

Het eerste observatieformulier wordt ingevuld als het kind 3 maanden op de peuterspeelzaal is. In een enkel geval is het echter raadzaam om opvallend gedrag direct te noteren in het leerlingjournaal/ Eduscoop en niet pas na 3 maanden.

In VE-zalen die werken met Piramide en Speelplezier worden kinderen getoetst door middel van de Cito toetsen taal en rekenen. Hoewel kinderen vanaf 2,5 jaar deelnemen aan VE wordt er vanaf 3 jaar getoetst. De scores van de toetsen worden in het digitale systeem LOVS bijgehouden. De Cito-observatielijst is ondergebracht in het digitale systeem Eduscope.

De P1 toets wordt afgenomen van 3 jaar t/m 3j 6mnd.

De P2 toets wordt afgenomen van 3j 6mnd tot 4 jaar.

Daarnaast worden de onderdelen lichaam en kleur en vorm handmatig afgenomen (is niet digitaal meegenomen in het LOVS systeem) voordat de peuter naar de basisschool gaat.

14. INDIVIDUEEL ACTIEPLAN

Het invullen van een individueel actieplan wordt gestart bij:

- Zorgkinderen (kinderen die uitvallen bij de observatielijst). Hierbij wordt het formulier analyse probleemgedrag ingevuld.
- Kinderen met toets resultaten D / E / lage score C (signaalscore).

Er vinden na elk toets- of observatiemoment gesprekken met de ouders plaats. In de peuterperiode minimaal 3 keer.

Geraadpleegde literatuur

- Convenant voor- en vroegschoolse educatie in Heerlen 2012-2015.
- Pedagogisch Beleid PWH,
- Inspectierapporten van de Onderwijsinspectie.
- VE Thuis.

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 8 van 11

Bijlage 1

Registratie toetsing/observatie

Voor alle VE-peuterspeelzalen wordt het peutervolgsysteem van Cito gebruikt; met de toetsen Taal voor peuters, Rekenen voor peuters en de Peuterobservatielijst.

Rekenen en taal worden getoetst op leeftijd:

P1 van 3 tot en met 3 jaar en 6 maanden

P2 van 3 jaar en 6 maanden tot 4 jaar

Rekenen	Deze toets wordt twee keer afgenomen (P1 en P2). Daarnaast worden de onderdelen lichaam, kleur en vorm handmatig afgenomen (dit is niet digitaal meegenomen in het LOVS systeem) voordat de peuter naar de basisschool gaat. Extra opmerking: het is handig om dit bijvoorbeeld na het project mensen/lichaam en eten/kleur en vorm in te plannen. Bij een signaalscore de extra zorg goed in de gaten houden.
Lichaam en kleur	Handmatig afnemen en niet opgenomen in digitaal LOVS-systeem.
Taal	Deze toets wordt twee keer afgenomen (P1 en P2).
Peuterobservatielijst (af te nemen door alle zalen ook de niet VE-zalen De peutersobservatielijst wordt voor de 2-jarigen, mits ze 3 maanden op de peuterspeelzaal zijn ook ingevuld. 2-Jarigen vallen doorgaans uit op bepaalde onderdelen. Dit hoeft geen probleem te zijn omdat ze op grond van hun leeftijd hier nog niet aan toe zijn. De peuterleidsters dienen dit aan de ouders/verzorgers uit te leggen.	(Eduscope) Deze lijst wordt <u>minimaal</u> drie keer in de gehele peuterperiode afgenomen (vaker indien nodig/wenselijk). NB. Het eerste peuterobservatieformulier wordt 3 maanden na de start op de peuterspeelzaal ingevuld. Het kan echter belangrijk zijn om al eerder bij opvallend gedrag registraties in het leerlingjournaal/Eduscoop op te nemen.
Overdrachtsformulier	Wordt door leidsters ingevuld met de ouders en met de leerkracht van de basisschool besproken tijdens de warme overdracht. Er

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 9 van 11

	<p>wordt een overdrachtsformulier ingevuld voor alle kinderen. De volgende documenten worden doorgegeven, mits ouders/verzorgers toestemming geven: het overdrachtsformulier, toetsen, observatiegegevens, gegevens van instanties. Met de koppelschool is een warme overdracht verplicht. Dit betekent dat naast de leerkracht van de koppelschool ook de ouders/verzorgers aanwezig zijn.</p>
Oudergesprekken	<ol style="list-style-type: none">1. Na de eerste observatie2. Na de tweede observatie en P13. Na de derde observatie en P24. Warme overdracht <p>Extra: bij een eventueel individueel actieplan.</p>
Notitie oudergesprekken	<p>Bijzonderheden noteer je in het leerlingjournaal in Eduscope. Toetsuitslagen en observaties laat je (met datum erbij) door ouders tekenen.</p>

Registratie Individueel Actieplan

We gebruiken organisatie breed de volgende formulieren van de nieuwe Piramide CD-Rom werkdocumenten:

- Analyse probleemgedrag
- Individueel actieplan

Individuele actieplannen worden pas opgestart voor **de oudere peuter**, tenzij er méér met de jonge peuter aan de hand is.

De scores waarbij een individueel actieplan gemaakt wordt:

Peuterobservatielijst	Bij minimaal op twee van de drie onderdelen een D of E score
Taal	Bij een toetsresultaat van D of E of de Romeinse cijfers IV/V
Rekenen	Bij een toetsresultaat van D of E of de Romeinse cijfers IV/V
Taal en rekenen	Wanneer er bij beide toetsen een D of E gescoord wordt, werk je éérs aan taal en daarna pas aan rekenen
Extra informatie	
C-score	Dit is een alertheidsscore. De leidster houdt het kind goed in de gaten en wanneer groei stagneert, wordt er toch een individueel actieplan gemaakt.
Analyse probleemgedrag	Wanneer een kind probleemgedrag vertoont en je moeite hebt met het formuleren van de hulpvraag, dan kun je het formulier analyse probleemgedrag gebruiken als hulpmiddel om tot de hulpvraag te komen.

3. Protocollen en reglementen

3.1.1 VE Beleid

Datum 3 februari 2016

Versie 4

Blad 11 van 11

Tutoring en Registratie

Voor de registratie van tutoring gebruiken we organisatiebreed het volgende formulier van de nieuwe Piramide CD-Rom werkdocumenten:

- Registratieformulier tutoring

Voor het geven van effectieve tutoring, zijn een aantal afspraken zeer belangrijk

Moment	Het moment waarop je tutoring geeft is altijd vóórafgaand aan de groepsexploratie . Er zijn dus twee mogelijkheden waarop je dit kunt doen: 1. Tutoring aan het begin van het dagdeel. Groepsexploratie later dat dagdeel. 2. Tutoring aan het eind van het dagdeel en groepsexploratie op de volgende dag.
Inhoud	Je biedt tijdens de tutoring áltijd aan wat ook in de groepsexploratie wordt aangeboden en past dit aan naar de behoeftes van je peuter. Voorbeeld: <i>je hebt een peuter die uitvalt op tellen tot vijf. Tijdens de groepsexploratie komt een boekje aan bod. Tijdens het doornemen van het boekje, focus je op tellen.</i>
Registratie	Wanneer je getutord hebt, noteer je op het registratieformulier wat je gedaan hebt, hoe dat ging en hoe nu verder.
Tutor	In een ideale situatie is er in de groep één vaste tutor die met de zorgleerlingen aan de slag gaat. Echter is dit natuurlijk niet overal haalbaar. Daarom is het belangrijk om op het registratieformulier te noteren wat er gedaan is en hoe verder te gaan, zodat de tutoring door meerdere tutors kan worden voortgezet.
Woordlijsten	Aan kinderen die uitvallen op taal, bied je tijdens de tutoring de basisbegrippen aan. Voor deze kinderen vul je ook de woordlijsten in, om zodoende te controleren of je taalaanbod voldoende is. Per thema is er een woordlijst in de themaboeken; per dagdeel worden 4 nieuwe woorden aangeboden.
Pientere kinderen	Je biedt deze peuters extra uitdaging aan en noteert op de dagplanningen welke stof je op welk moment extra aanbiedt.